

ДІЛО

Виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто нощ, шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зод.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Роль української культури по рецепті євразійців.

Львів, 12 жовтня 1927.

II.

Перейшовши до Москви українська культура стала — на думку Трубецького, з провінційальною столицею. Та найважливішою її історичною роллю було те, що вона стала ностром до європеїзації Росії. Вбивши цілковито культурні традиції старої московщини українська культура стала на московському терені єдиною загально-російською. А втративши свій провінційальний, український характер, не набула зовсім характеру специфічно великоруського. Звідси то й походить цей абстрактно загально-російський («общерусский») характер всієї «петербурської» культури. Те підкреслювання загальноросійського характеру культури вело у практиці до національного самозаперечування і москвичів і українців. Таке явище довго тривати не могло. І тому не дивно, що скоро появилися серед москвичів (великоросів) тенденції та спроби надати тій культурі більше національно-конкретний характер. Однак це не було так легко, бо поборюючи національну відірваність загально-російської культури треба було для її національної конкретизації вибирати котрись з її відмін (індивідуалізм) або великоруську, або українську, або білоруську, бо конкретно існують тільки великоруси, українці та білоруси, а «общеруси» є лише продуктом абстракції.

Наслідком того появилося «дві струї» в користь конкретно-національної російської культури — великоруська і українська, які протиставили в двох паралельних руслах. В діяльній літературі бачимо з кінця XVIII в. цілий ряд творів, що є доростародними по формі і стилю, а які творять дві строго паралельні напрямні еволюції. Спершу є це твори пародійно-гумористичні («Богатырь Елисей» В. Майкова у великоруській і «Енеїда» Котляревського в українській літературі), далі йдуть романтично-сентиментальні твори. Вершом у одному і другому процесі є поява Кольцова в російській і Шевченка в українській літературі. Вся старовина допетрівської доби ідеалізується тут і там.

Таким чином — робить висновок Трубецький — незважаючи на те, що тяга до конкретно-національного у петербурській добі приймала форми областництва або вирівнювання на якунебудь одну означену індивідуалізацію руського племені (великоруську, українську і т. п.), то саме це явище було загально-російським («общерусским»), бо загально-російськими були причини цього явища. Верхи російської культури відірвалися від конкретного національного фундаменту, а їх відчуженість від народу зродила в інтелігенції цілком зрозумілу і природну тягу до зближення до народу. Наслідком того загально-російської («общеруської») є і проблема реформи культури, або творення нової її будови, в якій «горішні» поверхи виростають органічно з народнього фундаменту. Ця проблема стоїть і тепер перед усіма частинами руського племені, перш великорусами так-же як перед українцями і білорусами.

III.

Коли автор дійшов у своїх міркуваннях аж до проблеми реформи теперішньої російської культури, то насувається питання, як уявляє він собі цю реформу? На це він старається дати відповідь у такій площині: чи нова ареформована культура має стати на далі «общеруською», чи може ця теперішня має закінчити свою роллю, а на її місце має прийти нова національна культура для великоросів і нова для українців?

Ось тут то й уся заковика. Автор твердить, що найтяжче стоїть ця справа перед українцями. Він відразу каже, що вона для них дуже скомплікована через справи наскрізь політичної натури, а саме: чи Україна має бути незалежною, чи у федеративному звязку з Росією, чи може має стати автономною одиницею Росії? З уваги на ті труднощі політичного характеру він і займається виключно розглядом проблеми самої української культури, полишаючи всі політичні моменти на боці. А мотивує таке своє становище тим, що існує одна німецька культура для всіх німців, хоч не всі вони об'єднані в одній державі, а крім того існує культура індусів, хоч вони давно не мають політичної незалежності. Виходить з того, що справи культури можна трактувати окремо від політики. Полишаючи цілковито на боці і не згадуючи ні словечком про конкретно-національну великоруську культуру, яка повинна бути іншою від «общеруської», автор присвячує всю свою увагу українській.

Тут він підкреслює ще раз, що теперішня російська культура не є національно-великоруською і що виростає вона наслідком духової українізації Великоросії. В її творенні взяла визначну участь і українці не відкидаючи при тому своєї належності до українства. І не можна нині викинути Гоголя з російської літератури, Костомарова з історіографії, а Потебні з російської філології. З того виходить, що «общерусская» культура для українців не лише не чужа, але й своя. Кожна культура має дві сторінки. Одна з них звернена до конкретного етнографічного фундаменту, а друга звернена до верхів духового й умового життя. Між обома тими сторінками мусить існувати органічна зв'язь, бо тільки це є запорукою тривкості і здоров'я культури. «Общерусская» культура має високорозвинену ту сторону, що призначена для верхів, для висококваліфікованої інтелігенції, але за те слабше розвинену другу сторінку, тобто ту, призначену для конкретного етнографічного фундаменту, для народу.

Щож сталося би тоді — пише Трубецький — колиб всю ту «общеруську» культуру з України усунути та замінити її новоутвореною українською? Нарід напевно «оптував би» за українську культуру, але з вищою верствою, тобто з висококваліфікованою інтелігенцією справа представлялась би гірше.

Щоби українську культуру оптували кваліфіковані верхи, на те треба одної дуже важкої обставини, а саме, щоби ця культура відповідала високим духовим інтересам висококваліфікованої інтелігенції у більшій мірі чим теперішня російська. А це неможливе! Тому не дивно, що

з уваги на те, всі верхи будуть оптувати за «общеруською» культурою. Правда, можна і цьому зарадити встановленням нової «горішньої» верстви, тобто власної висококваліфікованої інтелігенції. Та в це не вірить автор, бо це українській культурі не під силу. «Общерусская» культура має величезну традицію не тільки творчу але й «консумційну». І всякий творчий талант, що появиться на Україні, напевно рішиться творити свої цінності по російськи і для російської культури, бо в його інтересі буде, щоби мати більше «консументів» і цінителів. Отже і під тим оглядом українська культура не зможе конкурувати з «общеруською». Тому то для української культури лишається тільки одна сторінка культурної місії, а саме: задовольняти культурні потреби народніх мас. Вищі культурні потреби верхів на Україні зможе вповні задоволювати тільки теперішня «общерусская» культура.

А за цілковитою культурною сепарацією від теперішньої російської культури будуть заявлятися все або люди відповідно упереджені, або люди позбавлені свободи вибору. Творити і пропагувати таку українську культуру, що заступилаб російську, будуть «вузькі і фанатичні краєві шовіністи, які недоросли до чистого цінування вищої культури, задля неї самої, а які цінитимуть цей або той продукт культурної творчості лише постільки, постільки він входить у рамки даної краєвої культурної відмінності». Вони й наложать на українську культуру «п'яну дрібну провінційальну чваньковатість, тріумфуючу посередності, трафаретності», а крім того віляють у неї «духа беззастанної підозорливості і вічного страху перед конкуренцією». Вони й постараються наложити всякі обмеження на російську культуру, усунуть спроможність вибору між обома культурами, заборонять навіть уживання російської мови. Але й цього буде замало і тому вони муситимуть ширити, штучно заціплювати ненависть до всього російського. Без того не зможуть удержати конкуренції. Таким чином українська культура буде «не самоділю, а за собою політики і то політики лихого, злобно-шовіністичної і визнаваючо крикливої», бо творити її будуть не таланти, що не бояться конкуренції, а мірнота, для якої конкуренція буде все вбійною. А з уваги на те, треба дуже сумніватися, чи яка культура буде взагалі національною. Бож унаслідок в культурних цінностях дух національної індивідуальності «можуть тільки дійсні таланти, що творять не для якихсь політичних цілей, але наслідком і силою ірраціональної внутрішньої тяги». Словом буде це пожалування гілляга суррогат, не культура, а карикатура. Щоби не допустити до таких болючо невеселих перспектив для української культури треба її, на думку автора, будувати так, «щоби вона не конкурувала з «общеруською», а собою її доповнювала», іншими словами «українська культура повинна стати індивідуалізацією «общеруської» культури».

Ось такі сумні перспективи малює кн. Трубецький для української культури, якщо вона захоче конкурувати з «общеруською» і витиснути її з України. Та на тому ще не кінець.

31 жовтня Ч. Р. кімчється
речення випові-
дання забезпечення 1/2 часті в ПЗУВ.
Не зволікайте ні хвили, та підіть до
Агента «Дністра» зажадайте картини ви-
повіджень, виповіть її і вишліть пору-
чено до приналежного Відділу ПЗУВ.
Виповіджену 1/2 часті забезпечить
негайно в «Дністрі».

3 преси.

До історії Української Дипломатичної Місії у Вашингтоні.

(Продовження.)

Щож робила Українська Дипломатична Місія у Злучених Державках? Чим зазначилася її діяльність?

М. Стечишин говорить спершу про «діяльність» Імханицького, який, замість утворити в Нью Йорку бюро української торговельної місії, замешкав у першоряднім готелі Мекалпін, спекулював на біржі, а у вільних хвилих займався тим, що сидів у вестибул готелю й обсервував жінки, які приходили та відходили з готелю. Раз на місяць регулярно зголошувався цей славний комерсант до п. Бачинського у Вашингтоні по 5.000 доларів і знов не давав про себе нічого чути цілий місяць. Були випадки, що коли до Місії приходили які люди в справі торгівлі з Україною і їх відсилано до Імханицького, то той відсилав їх назад до Місії. Так ішло п'ять місяців, аж вкінці пос. Бачинський вистав його назад до правительства, бо по одержаній інструкції не мав обов'язку йому дальше платити.

Той Імханицький відіхав дійсно до Європи з запечатаним листом Бачинського, в якому була рекомендація, щоб уряд затримав собі Імханицького десь в Європі. Але в квітні 1920 р. Імханицький вернувся назад до Америки, домагаючись від Бачинського, щоб негайно передав усі фонди Місії в його руки, бо, мовляв, він, Імханицький, має бути відтепер головою Української Дипл. Місії. Очевидно — Бачинський на це не згодився і прийшло до скандалу в суді. Місію під проводом Бачинського заступали два вашингтонські адвокати, що були на її службі: полк. Джеймс Ісбі-Сміт і Вилсон, які брали від Місії постійну плату по 1.000 доларів місячно. Імханицький злучився з секр. Козакевичем, а заступав їх адвокат Пайзер (жид). Суд по кількох замітках адвокатів рішив не займатися зовсім тою справою, заявляючи, що це справа чужої держави, в яку американський суд не має чого мішати. Після того скандалу Імханицький шез десь зовсім з поверхні, а Козакевича усунуто з Місії.

З черги М. Стечишин характеризує того Козакевича. Це був — пише він — чоловік високий, здоровий, пристійний, але крайню тупий. Хто і чому упхав його до Української Дипломатичної Місії та ще й на становище секретаря, того ніяк не зрозуміти. Сам він представляв себе як інженіра з професії, однак на ділі не був злібний самостійно навіть листа написати і оскільки за його «урядування» виходили з Місії які листи з його підписом, то писав їх голова Бачинський, а секретар Козакевич підписував. Козакевич цілими днями сидів у канцелярії Місії і тупо глядів у стіну наперед себе. Навіть часописа не читав. Стечишин додається, як той чоловік не згинув з нудьги, не

добавити нічого у Вашингтоні цілих дев'ять місяців.

Діяльність інших членів Місії Стечишин займається менше, бо-гато тільки говорять про Січинського, до якого ставиться крайню негативну, підчеркуючи, що він не раз цілими тижнями не показувався в канцелярії. Січинський відійшов з Місії мабуть у квітні 1920 р., не сказавши нікому ні слова. Стечишин думає, що Січинський усунувся з Місії тому, бо бачив, що фонди її вже вичерпувалися. Разом був Січинський у Місії вісім або дев'ять місяців, за що побрав 4.000—4.500 доларів. В ідейні мотиви виступлення Січинського з Місії, як це він представляв, Стечишин не вірить.

Про саму працю Місії М. Стечишин, природна річ, може сказати збогату. Говорить отже про брошури про Україну, видані прес. Бюром, про комунікати до преси, про витинання ним з газет т. зв. "cuttings" і вкінці про старання головні здобути побачення з американськими міністрами, а навіть самим президентом, з чого однак нічого не виходило. А не виходило не з вини Місії, а тодішніх обставин, бо українська справа стояла тоді дуже сумно й Америка не дуже то інтересувалася українською державністю. В рр. 1919, 1920 і 1921 Україна могла бути взірцем усього, тільки не дійсної сили. Америка-ж, як і інші держави, рахувалася тільки з фактичним станом, зі справжньою, а не фіктивною силою.

Окремо говорять Стечишин про працю адвокатів Місії.

"Адвокати — цілий вій — були для Місії може трохи й за дорого. Але сумніваюся, чи можна було без них обходитися. Вони мали постійно роботу від Місії. Найбільше роботи було їм з майном, котре по скінченню війни кинуло від Злучених Держав українська делегація в Парижі. Це майно було куплене від Злучених Держав за посередництвом того самого Рабінової, котрий офіслю опрацював до Америки Національний Хор Кошица. Рабінові зробив на посередництві прикупі того майна величезні гроші. Майно було замуроване на кредит, а партуало воно щось одинадцять чи навіть тринадцять мільйонів доларів. Майно складалося з воєнних засобів, які привезено з Америки до Франції, а які не оплачувалося везти назад до Америки. Представники Америки продали це майно представникам України дуже дешево, але відтак вийшла пугавина. В справу вийшов американський департамент закордонних справ і він казав скандалізувати продажу на ті підставі, що Україна не є признавою державою, хоч рівночасно такі самі засоби продали іншим новим державам, які рівнож не були ще признані. Засталося титанина. Українці віддали справу перед французький суд і тоді Америка забажала подолатися по мирному. По довгих переговорах і переговорах, які проводили адвокати Місії у Вашингтоні як посередники, справу наковені так подано мирно. Америка дала українцям ласим даром інші засоби вартості кількох мільйонів доларів, однак для української справи з того вже не було користі. Ці засоби перебрали під свою розпорядність представники українських кооператив, між котрими в мішці зачали свою розкладову роботу більшовики. Що вони офіслю з тим майном зробили, а досі точно не довідався. З неясних чуток догадується, що більшість того майна пішла остаточно більшовикам".

(Довіщення буде).

Справлення друзь помили. У вчорашній числі "Діла", в VI відступі цієї самої статті, вийшла одна стрічка, в якій було йма першого члена Місії, приклято вже в Америці: д-р Мошна Кадеца.

Всі українські діти до української школи! Хто мав свою рідну школу і послав дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

В кожній Українській Хаті Читальні і Товаристві

повинні бути українські портрети:

**Тараса Шевченка, Івана Франка і образ нашого славного
полковника козацького „Богун Під Берестечком“
проф. Івасюка, виконаний в трох красках на гарному папері
в перворядному заведенні.**

Ціна портретів Шевченка і Франка по 1.80 зол.
образу „Богун Під Берестечком“ 10.00 зол.

714 1—3

Гроші можна переслати на нашеkonto в Земельнім Банку у Львові, Підвале 7.
ЗАМОВЛЯТИ: Buchhandlung Theodor Sawula, W. en, 1, Riemergasse 2.

Направляцькі качки.

Пробні стріли з направльських окопів.

Вчорашній „Дзєннік Львівський“ прикис сенсацію у зв'язку зі засіданням головної ради сіоністичної організації. Мовляв, рада займалася справою ведення виборів до союму, признаючи потребу створення виборчого блоку всіх непольських народів. До жидівського виборчого блоку оголосили вже приєднання всі жидівські мішанські партії і групи: загальні сіоністи, Гітахдуд (трудові сіоністи), Мізрахі (християнські сіоністи), ремісники і купці. Ортодокси створили окрему лісту в Конгресіації, а в Галичині підуть спільно з консервативними.

Жиди видвинули думку створити „блок національних меншостей“, до якого — мовляв — зголосили свос приєднання всі мішанські партії непольських народів. На засіданні відчитано лист пос. Райха до президента Українського Нац. Демокр. Об'єднання д-ра Дмитра Левинського. Засідання гол. сіоністичної ради було тайне. Інтерв'ювали в тій справі жидівські послі відмовлялись журналістам якихнебудь інформацій. „Мабуть — подає „сенсаційний“ орган — являлись передчасного виявлення тайної умови“.

Чи не „сенсація“ та ще й яка, бо передвиборча. Перед кількома днями направили затіяли таку саму „сенсацію“ на рахунок пос. Райха і проф. Ст. Грабського, пишучи, що провідник „східно-малопольських“ сіоністів відбув конференцію із вшехпольським лідером у справі виборів. Та другого дня в „Хейлі“ і в „Слов-і Польск-ім“ з'явилася заперечення з обох сторін. Вшехпольський лідер додан іше, що він не належить до ексекутиви З. Л. Н. і не має уповноваження з рамені виділи вести якихнебудь переговорів. Шож торкається пос. Райха, то з ним не говорив він під хвпай, як першотав бути міністром.

Але розмова між Райхом і Грабським могла мати деякі признаки правдоподібності вже хочби тому, що при громадських виборах (особливо на польському терені) жиди завжди йшли з поляками проти українців, а й тепер подекуди разом із вшехпольськими протестувать проти української мови у школах на Зах. Україні (як не доказує Галич або Львівська гімназія із жидівською більшістю). Отже блок жидівських і польських націоналістів у створенні умов міжнародних відносин на території Зах. України був би щонайменше природний.

Інакше мався б справа з відносинами між жидами й українцями. Не вважаючи на локальні порозуміння на терені міст при нагоді громадських виборів з ріжкими мішанцями жидів від основ порозуміння (як про це свідчать хочби Яворів), справа наладнання нормальних відносин між українцями і жидами відносно путається в огляду на те, що жиди не хочуть чи не можуть війти зі становища герольдів польськості на українських землях від Польщі.

Ясно, що в неспіві і теперішніх настроях українського населення нема податного грунту для виборчого блоку з жидами. Тимсамим всякі сенсаційні поголоси про довершений „блок національних меншостей“ під проводом жидів взагалі, а пос. Райха зокрема є щонайменше передчасні, як не з грунту фальшиві. Кермуючим чинникам Об'єднання нічого невідомо про лютування пос. Райха. Сплетні „сенсаційного“ органу є одним із засобів направльської тактики. Направляцькі пускають в розгін пробні стріли в наші, що ануж дещо влізуть, а не влізуть їм їхні виборчі підготованці. Війні лише вигли-

дають обстріли направльців, коли майже певним є, що сіоністи підуть до виборів зі „сенсацією“ в її найшпиршому роауміні.

Ратункова акція.

Українське студентство і допомога жертвам повені.

Центральний Союз Українського студентства (ЦЕСУС) в осідком у Празі, відтворюючи горе і злидні, в які попало нашішене повною українське населення Підкарпаття і Подістрия, постановив прийняти з допомогою жертвам повені з тією метою управа ЦЕСУС-а видати поклики до українського студентства і старшого громадянства на еміграції, в якому доручає студентам перевести збірку на складковій лісти. Збірка речизна, обмежена 30. листопадом 1927 р.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. нимж. ч. 8155 Центр-Банку Льва, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Петро Лема у Львові 10, о. Михайло Кляк, Варудні п. Куликів 10, о. Йосиф Остапівський від Допом. Ком. в Підберезлях и. Випиши 194, Теодор Савула, Вілень, через Зем. Банк Гілот. Львів 200, д-р Микола і д-р Дарія в Лемогубських Чубаті, Львів, з нагоди свого відзначення 50, Орест Радловський, Львів 1 дол. Учениці гімназії СС. Василіанок у Львові, збірка 200, д-р Осип Цюпка, Новий Богумин 1240 чеськ. корон, Леопольд Валінський, Богумин 50 чеськ. корон (через „Діло“) — т. с. 361.40 зол., на 1.340 кч. зложилися отсі жертводавці: інж. Євген Гузар 500 кч., надр. суду В. Гвоздович, пенс. уряд. Коств. Хоркавий, прш. уряд. Насти Хоркава, кунець Ант. Стафінки, дир. Семен Халдига — по 100 кч., суддя д-р Осип Цюпка, ур. Олесь Хоркавий, офіл. Теодор Еяні — по 50 кч., Антін Стафінки ст. 30 кч., пенс. ур. Василь Дякоб, робітник Петро Лиза, заліз. Дмитро Походай, В. В. — по 20 кч., інж. Мих. Дудя, робітник Ю. Претко, Микола Коваль, заліз. О. Олесницький, Богд. Писковський і Ігнат Сирко — по 10 кч., Малюк Михайло, Гвоздець (через „Діло“) 5, Василь Савків через „Діло“ 5.50, Анатоль Рох, Ломка, емігрант з В. України 5, о. Іван Яворський, парох Стрільбачів и. Ст. Самбір 5, Анна Соболева, Чалковичі п. Погірці 5, Павло Артемюк, Вересте и. Бугом від укр. школи ім. Ол. Стороженка 9, Василь Борсух, Солякова, пов. Ніско 10, Осип Горбатий, Ольжух 10, Марійська Дружина гімназ. молоді в Раві Руській і злидні до жертв всі українські Марійські Дружини 10, Єміль Калайська, Станислав, П. Місцяна рата 10, Іван Савіч, упр. школи Раковець и. Солотанина 10, д-р Омелян Паревич, проф. гімн. Тарнів 10, Пов. Комітет Доп. в Ст. Самборі збірка від гром. Тисовиця 26.96, збірка від гром. Галича 32, разом 58.96, а того потручено порто 0.35 — решта 58.11, о. Дереванко, парох Скала и. Збр. збірка в церкві 60.00, д-р Микола Вих, адвокат Кошичини 50, Упр. Театр від дир. Когутка в Копичинях, дохід в виставі 81.20, Тов. Союз Українок в Бучачі 100, Пов. Комітет Доп. в Мостисках, збірка в громадах: Соколи 30, Чернева 107.53 Старня 39.16, Чижівці 2.24, Малинська Воля 45, Мистичів 6, Балачі 7.35, Арламівська Воля 14.65, Золотковичі 8.80, разом 265.53, по потрученню видатків 15.53 — решта 250 зол.

Разом через Центр-Банк зложено 1.675.87 зол. і 1 долар.

Крім того в Стрию в нагоди прощального вестра в честь судового радника Антопа Рика, який перейшов до Львова, зложено 103.70 зол. Ще вкоти п. Рав пон-

вкоти для Пов. Допом. Комітету в Стрию.

Отже разом зложено сьогодні 1.779.57 зол. і 1 долар. З попередньо зиказаним 29.420.68 зол. (а не 29.415.08, як помилково вчора відрукувало), 994 зол. 1.120 чеських кор. і 10 нім. марок зложено до-сі 31.203.23 золотих, 995 долл. 1.120 чеських кор. і 10 нім. марок.

З інавгураційної статистики.

Студенти львівського університету у віроісповідному і національному відношенні.

В понеділок, 10. ц. м. відбулася інавгурація шкільного року на львівському університеті. При тій нагоді ректор кс. Герстман подав статистику дані, що торкаються віроісповідного і національного відношення студентів на львівському університеті з минулого року. І так: у минулому році було вписаних на львівському університеті 6.463 студентів і студенток. З того мушин було 70 проц., а жінок 30 проц. До римокатолицького віроісповідання належить около 48 проц. (кругло 3.100) всіх записаних, до греко-католицького віроісповідання 16.5 проц. (кругло 1.060), а до мойсеевого віроісповідання 34 проц. (кругло 2.200). До польської національності призналося 80 проц. (кругло 5.200) всіх записаних студентів і студенток, до української національності 15 проц. (кругло 960), а до жидівської 4 проц. (кругло 250). Отже з греко-католиків кругло 100 (18 проц.) призналося до поляків. Є не здебільшого москвофільські потреби та ренегати з тав. мішаних родин. Літа неспокій і безхарактерність витиснули на них печать відступництва. Але вже просто з подля увелить нас поступ національної думки і свідомості серед жидів. На кругас 2.200 старозаконних тільки 250 (11 проц.) призналося до жидівської національності, а 1.950 (89 проц.) воляло перекочувати до пануючої нації. З таких поступів національної свідомості може бути гордою сіоністична організація. А може це лише спекуляція і недостача шкільної відаги!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Що читати — як читати!

Ці два питання торкаються по Галичині, як Марко по пеклі. Ставлять собі їх передовсім видавці, книгарі й автори, а за ними десь-не-десь чи вриди-годи і читачі.

Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка видала варті журнальчик п. а. „Що читати“, додати до цього єсно цікавий, потрібний і повчальний книжоч.

Переглядаючи перше число цього журнальчика, я зауважав, що там досить неясно розібрано ці два питання. Тому хоту янин викласти це в більш прибутній і зрозумілій формі.

Що читати?

Найліпше не читати нічого. Ще живі в нас багато старих людей, у яких зберіглася мудрість віків, а які на не питання відповідають:

— Через ці газети і книжки ціла біда на світі.

Чи не правда воно!... Найліпше не видно на дітих. Рооте собі такий малий чоловічок добрий, незлобний, незлобний. Але купити йому тато книжечку, а в ній стоїть написане: „Івась був нечестний хлопчик. Дер поробив з гнізда, ходив на чужі сади, а котам засаджував кішки на хвости...“ Слухав малий чоловічок оповідання і вже думкою при зоробив на верб, при яблуках оусіда, чи при котикові пані учительки. Тільки скінчився оповідання — ливсь він уже на двір, вже при роботі. Не зражується тим, що оповідання кінчилося казінтвом нечестного Іваса.

— Я буду уважати і не впаду з абаури — думає собі мала головка, зникнувши книжочку.

У старших теж таке буває.

Живе собі який там старий парубок припроро та тихо і навіть за браму ніколи не платить, так швидко до хати приходить. Ал тут наразі халот до горн і далі! — починає брикати. Вождя викликає згрішення, сидіти і споживати. А коли змре, то своєю які ждала на заслужений спалок, аналодять у його кімнати поломане ліжко і... Сномелі Камарови.

Хто тут зачинає? — Книжкарі!

Коли в нас шаркається на те, що на рік одна продана книжка випадає до ото тисяч українців, то я журюся. Ж.

...ген. Загурського,
... який дуже обтяжує
... організації Обозу Вель...

— Смерть фільмового potentата. У Нью-Йорку помер голова одного із найбільших фільмових компаній „Метро-Голдвін Компані“ Маркус Лоя, уродженець Вітні. Його кар'єра нагадує кар'єру не одного американського мільйонера, не припиняючи із „Старого світу“ псува-

ФАБРИКА ЧЕКОЛЯДИ А. ПЯСЕКІ С. А. - КРАКІВ

Знає і сервіс і чистоту виробів а те: Чеколяди до-сервіс, сметанкові і шоколадні для господарських цілей

Для вибагливих смаків! Поручає: кешершаді-чеколяди-ком великий вибір знаменитих мармеладів

Як спеціальність

дівочини притаманні портрету чеколяди з саломорозу для ву-крова подухлі лічичів віджалоючу

Подяка.

Дивинувшись по кількісній тяжкій недугі уважаю своїм обов'язком зложити щиро подяку ПП. Лікарям, що своїм знанням і повною посвяті опікою вирвали мене з обіймів смерті. Передовсім дякую Вп. Пану Проф. д-ру Маріїльови Паньчишинови, загально відомому мистецтву лікарської науки, що обнявши безцітне, совно провів в лікуванні мого браку часу навіть по кілька разів денно мене відвідував. Дякую також Вп. д-ру М. ророви Вахнянинови, що як спеціальний знарок жовчечні недуги в численних консультаціях у своїх цілих порад і личив мене дуже старанно в часі мого побуту в Карлівській Рівнож дякую Вп. проф. д-ру Тадеєви Остроу-ському за зручне, шкоре і успішне переселення тяжкої операції, а Вп. д-ру Олександрови Пелехови за умилу асистенцію. Дякую також Вп. п. д-ру Володимирови Шуровському, д-ру Юліянови Кордакови за сорісне і зручне виконання дуже важких комічних заходів. Вкінці дякую СС. Службінцям за 3 місячний стараний догляд. Я не в силі відважитися, але нехай Господь Бог всім за їх заходи і добре серце винагородить.

Львів, в жовтні 1927.

Д-р Стефан Федак.

„Народний Дім“ і „Віру“. Народний Дім — богата кооперативна, могла б отже з користю для громадянства обійти цю ділянку, однак наразі не виможливо саме внаслідок сварки і відсунення інтелігентів від співпраці. Неурядово є немов би лікар д-р Гайдушок самостійно хотів йти на інтелігентів поспадати з д-ром Гайдучком. Навпаки — останній сам тепер впрошується, але тому, що бачить небезпеку для своєї екзистенції, бо в нашій місті осіб поваж український аллокал, амер. суд радник І. Курковський, Український акад бажав собі лише того, щоб д-р Гайдучок покинув Судову Вишню й осів в іншій місті, а коли ні, то щоб усунувся у нас від громадянського життя, бо праця з ним є неможлива і всі його просто боється. Нема майже ні одного громадянина-інтелігента, що не мусів би з ним ставати в суді. Вкінці заявляємо, що ця відповідь на допис є першою й останньою і більше особою д-ра Гайдучка займатися не будемо. — Судова Вишня, дня 10. вересня 1927. — Підписи дев'ятих громадян.

Зі сходу.

УКРАЇНА—БЕРКУТ 3:1 (1:0).

В неділю 9. п. м. стрінулися на площі Сокола-Батька дві найповажніші українські дружини копаного м'яча, львівська „Україна“ і перемиський „Беркут“. Змагання ці збудили велике зацікавлення серед нашого громадянства, бо Беркут — це вірний претендент на титулу мистця Західної України і тим самим найповажніший суперник України.

Самі змагання попередило маленьке клубове свято, а саме ювілей 100-их м'ячевих змагань капітана дружини Гр. Терлецького в барвах України. На площі являється видів України і голова Т-ва д-р Юл. Савчак та голова секції копаного м'яча п. Е. Чучман по короткій теплій привітаній вручили ювілейній пропам'ятній годинник з надписом від Т-ва. Неодмінний свідатель наших спортових товариств, п. Цибульський, узявши цю годинку в знак судді гра починається.

Гості чуються сильнішими з лівої сторони і грають цілий час лілим крайником „Фльорком“, який дійсно гарно вивязався зі свого завдання і дуже часто творив небезпечні ситуації під воротами України. Гра йде досить шкорм темпом і м'яч переноситься епід одних воріт до других. Одиаче Україна, маючи за собою більше розіграних змагань, краще орієнтується під воротами противника і тричі пакує м'яч в сітку Беркута. По такій програмі Беркут отривається з переваги України, натисає на ворота України і здобуває почесного гола. При стані 3:1 свист судді закінчує змагання.

Дружина Беркута викладе менше зіграння, але надробляла запалом та амбіцією і творила тим самим рівнопорядного противника для України. Натомість дружина України, ослаблена відсутністю Кобзаря, грає безпальною і не бачили ні тих гарних комбинацій в нападі, які бувають радуван око видця. По довгій перерві грав у напад Любчак, але не зміг опрацювати вложених на нього наліз. Сич, хоча під воротами добре орієнтується і стріляє два голи, з котрих другий був навіть дуже ефектовний, у грі дуже тяжкий і рішучо мусить більше рухатися, щоб не творити дистармонії в одиницях. Терлецький показав нам перш, що він дійсно технічно знаменито виконаний грав і маючи добрих партнерів може задовольнити найвибагливішого видця. Судував дуже добре безперечно один з найкращих між нашими суддями п. В. Стоцький.

На загаль беручи, Україна, як бачимо це з вислідом, опрацювала себе і дає запоруку, що в найближчому неділю, коли й прийде стрітнутися з найповажнішим противником, якого мала в цім сезоні, а саме з „Чариним“, добуде зі себе всіх сил, щоб показати публіці, яка безперечно зявиться в рекордній кількості на цих змаганнях, що ауміе протиставитися навіть такому поважному противникові і вижде з цих змагань з почесним для себе вислідом. Але до цього потрібно сильної волі і праці на гришу аж до самопосвяти.

З. С.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Густині: 13. Х. Дні нашого життя.

14. Х. Віл

Хоростків: 15. Х. Вихрест.

16. Х. Майська ніч.

17. Х. Віл.

ві. На ці Загальні Збори повинні явитися відпоручники повітових відділів Ошадності.

Отсям запрошуємо на ці Збори всіх, що признають вагу ширення ідеї ошадності. Члени Товариства „Ошадність“ складають у Львові (в алокалі Центробанку, Ринок ч. 10. І. п.) внесове на фонд резервний у висоті 1 зол. і уділу у висоті 10 зол. при підписанні заяви приступлення в члени.

За Товариство „Ошадність“ для господарності і добробуту, кооператива з обмеженою відповідальністю у Львові:

Д-р Кость Левницький, Омелян Савчин, Д-р Юліан Пріняк.

Дописи.

Судова Вишня. (До відносин у місті і в повіті). (Докінчення).

Легко тепер уважитися заплатою довгів, коли урухомлені пекарня й інші підприємства можуть принести гарні ански. Але це є хвальба чужою працею і то не лише для догодження своїм особистим амбіціям. Усунулася інтелігенція від справ Народного Дому й полишила д-ра Гайдучка і вишло, що ця така гарна й богата Інституція капарав, не проявляючи ніякого життя. Селянство відсунулося, кооператива на селах загигають, унадають. Неpravда, що 14 кооператив гарно розвивається, бо є лише 5 кооператив, що добре розвиваються, а 3 цілковито підупало. А деж цих дальших 6 кооператив?

А треба знати, що й ці кооператива не заснував д-р Гайдучок, бо він просто боїться показатися на село. Він сидить у Народній Домі, і як сам каже, агори кермує, а всі мусять йому покоритися і безкритично виконати його прикази. За те він має прекрасне помешкання даром. Обилля керму в Народній Домі, д-р Гайдучок не дозволяє розвинути іншим інституціям, бо, мовляв, „пога жадного інтелігента не може ступити до Народного Дому“. Він не дозволяє львові на равновому молочарю, котру в безрезні п. р. започаткував був Степан Колах з припоручення „Маслосоюзу“, не дозволяє салі на управі для Тов. „Лут“ і ставить найріжнородніші перешкоди іншим культурним товариствам (прим. читальні „Просвіти“ не дає салі на аматорські вистави і на вечерини. При таких відносинах праця є неможлива і тому прийшов занепад в житті й організації повіту. Там, де появляється д-р Гайдучок, не може бути мови про розвій і працю, бо зараз слідують сварки за владу і впливи. Бачучи таке поступування д-ра Гайдучка, все громадянство відсунулося від нього, просто збожкотувало його і дійшло до того, що всі усунулися від праці там, де він є хочби лише членом.

Д-р Гайдучок не стоїть на ніякій політичній платформі, а творить лише шкідливі мішені, бездіяні „партії“ і то лише для боротьби за владу і впливи. Наслідком цих місцевих неважодних вибори до громадської ради в Судовій Вишні вишши для нас некорисно, бо д-р Гайдучок у виборчій акції не взяв ніякої участі, кажучи, що до політики не мішається і виборами не займається. Але коли прийшло до усталення кандидатур, то сам виптався на радного і цим розвів єдність та викликав негодування громадянства. Докладніше про вибори напишемо окремо. Передідемо ще до найважнішої, теперішньої діяльності „праці“ д-ра Гайдучка, котрою так вихваляються, а саме до „Олійського Господаря“. На цій подлазі ця праця, не знаємо до чей пори, бо до того важного товариства крім полатників д-ра Гайдучка ніхто з громадян тепер не належить і філія не проявляє майже ніякої діяльності. Сходили нема ніяких, як рівнож праці в повіті, а сама філія складається лише з мішан під головуством д-ра Гайдучка. Праця не йде і не може йти, коли голова відкидає співпрацю всіх інтелігентних громадян. Заявляємо ще, що в нашій повіті нема української кредитової інституції, а с аж два польські банки, хоча перед війною мали ми два великі товариства:

До ошадності.

Заявляю до всіх господарських, просвітних і культурних установ, а зокрема до всіх кооператив і повітових відділів Товариства „Ошадність“ в краю в справі обходу „Свята Ошадності“.

В місяці серпні п. р. віднеслися ми до всіх осередків повітової кооперативної як кредитової так торговельної з запитом зашукати на місцях негайно „повітові відділи“ Товариства „Ошадність“ у Львові та переслати їх уконститування.

Рівночасно ми звернулися окремими запрошеннями до Союзу Релігійного Українських Кооператив і до фахових Союзів краєвих у Львові, далше до Товариства „Просвіта“, до „Річної Школи“ та до „Сільського Господаря“ у Львові з проханням, щоби їх філія в краю навля живу участь в якій кооператив при засновуванні „повітових відділів“ Ошадності.

Акція в цій наспрді в краю доходить вже до кінця, а Товариство „Ошадність“ скликало до Львова на день 15. жовтня п. р. Загальні Збори, які розглянуть проект Дирекції „Ошадності“ і остаточно вирішать спосіб обходу „Свята Ошадність“.

Проектується місяць падоляст оголосити місцем ошадності в тій, що 30. жовтень п. р. як міжнародній „День Ошадності“ розпочне місяць ошадності і в цій дні відбудуть спільний обхід присвячений ідеї ошадності, обов'язково всі повітові кооператива і всі інші повітові господарські, просвітні і культурні установи, зосереджені в „повітових відділах“ Ошадності.

На цих повітових відділах Ошадності сяжить обов'язок зорганізування і переведення лише загального обходу.

До всіх трьох єпископських консисторій ми віднеслися в серпні п. р. з проханням, щоби духовенство в обходах Свята Ошадності взяло ективну участь та яголосило в церквах проповіді на тему ідеї ошадності.

Програму обходу лишається ініціативою повітових відділів Ошадності, однак необхідними точками обходу мусить бути промова з пропагандою ідеї ошадності та переведення першої збірки дрібних ошадностей. Потрібні друка і полснення способи їх ужиття та вказівки вже розсилаються по повітах.

В цих зборах, про які треба повідомити місцеві адміністраційні влади, повинні явити участь якнайширші круги населення, обов'язково інтелігенція і міщанство та відпоручники а можливо і члени кооператива першого ступня та всіх сільських і міських господарських, просвітних і культурних установ.

По відбутті цього загально-повітового свята в дні 30. жовтня п. р. в осередку повіту, — через місяць, а саме 13. п. р. відбуваються такі самі алокальні обходи по селах і містечках після плану уложеного повітовим відділом Ошадності в порозумінні з алокальними сільськими і міськими господарськими, просвітними і культурними установами. Проект цей розглянуть і вирішать остаточно дня 15. жовтня п. р. Загальні Збори Т-ва „Ошадність“ у Львові.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятих діт в цілім краю заїсть фірма **Іван Зальтенрайх**, Львів, Марієвська пл. 5. Купують брильянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. За) 27-9

СВІЙ до свого! **Вуголь, опалове дерево, дахівку, нафту** і т. п. доставляє по фабричних цінах Українська фірма „УНА“ Промислово-Товарельне Товариство в Дрогобичі, вул. Стрийський ч. 14. 696 243

МАТУРИСТКА шукає посади учительки дітей. Уміє початків фортеп'яну, скрипки та рисунки. Зголошення до „Діла“ під „Солідна“. 763 2-2

ХЛОПЦІ від літ 15—19 одержуть грошю сечас. Львів, Кордецького 31. 709 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг дегініа, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

646 Переселення Рентгеном 8-24

ДЕНТИСТ

В. ЛЬОБЕР в СТАНИСЛАВІ

вул. Собієвського 14.

Спеціаліст: білі корони, штучні зуби без підпідпін, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — до 494 гідні усміха. 13-2

НАКРИТТЯ з ХІНСЬКОГО СРІБЛА

найвищої якості — 24 штук (6 ложок, 6 вилок, 6 ножів, 6 ложечок)

зол. 24

тільки **С. А. РОПШІ**

у єврейських 713

СІКСТУСЬКА 16.

1-2

ЗАКЛИК!

Комітет задля ашанування п'яти

о. Володимира Кальби в Соколіці.

По всіх Українських Установах і сілках наших Громадян, кому дорога пам'ять засну-женого народнього діяча о. В. Кальби, щоб причинилися хочби невеличкими дітьми до здичинення пам'ятника на його могилі! Даймо доказ, що шануємо засну-женого народнього діяча! Рівночасно проситися українських громадян, які мали б біографічні дані про життя о. В. Кальби, та дати треба слати найближче до дня 20. жовтня 1927 на руки Івану Видирівському голови Комітету в Соколіці. Видирівського голови Комітету в Соколіці. Ожидано, тому, що відслонення пам'ятника відбудеться дня 4. листопада 1927, це є 15-літню річницю його смерті.

Комітет: **Іван Видирівський** голова, **Вол. Супрунський** секретар.

Писайте передплату!